

TALLINNA POLÜTEHNİK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 9 (894)

Reede, 17. märts 1978

XXIX aastakäik

TELEGRAMM MOSKVAST

Tallinna Polütehniline Instituut
Rektor B. Tamm
Parteikomitee sekretär A. Talts
A/Ü komitee esimees E. Rõigas
Komsomolikomitee sekretär I. Mihelson

Ametiühingute Keskkomitee presiidium õnnitleb südamaikult Tallinna Polütehnilise Instituudi kollektiivi teise koha ja rahalise preemia saamise eest üleilmailises kõrgõppeasutuste vahelises sotsialistlikus võistluses töö efektiivsuse ja kvaliteedi ning 1977. a. rahvamajandusplaani eduka täitmise eest. Soovime kogu kollektiivile uusi loominguilise võite kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistide ettevalmistamisel ja teaduse arendamisel.

Moskva.

Ametiühingute Keskkomitee esimees
T. P. Januškovskaja

TPI teadus 1977

Teaduslikust tööst võttis osa 583 õppejõudu ehk 94,6% instituudi õppejõudude üldarvust, lisaks 142 probleemilabori töötajat, 419 TU sektori ja tootmis-harulabori töötajat, 97 aspiranti, 341 inimest õppeabipersonalist ning 871 üliõpilast. Kokku osales teadustöös möödunud aastal 2453 inimest (1976. a. — 2130).

Põhiosa teadusliku uurimistöö teemadest kuulus 1976. a. kinnitatud uurimissuundadesse. Tähtsamate teemade plaani alusel (NSVL ja Eesti NSV valitsuste määrused, ENSV rahvamajanduse arendamise plaan, NSVL TA ja NSVL MN Teaduse ja Tehnika Komitee koordinatsiooniplaanid ja -programmid, NSVL ministeeriumide koordinatsiooniplaanid, ENSV TA koordinatsiooniplaanid) täideti instituudis 115 teemat, mis moodustab 78,2% temaatilise plaani teemade üldarvust.

Lepinguliste uurimistööde maht keos konstrueerimis-eksperimentaalosakonnaga oli 1977. aastal 2.740,1 tuhat rubla. Aasta jooksul sõlmitud lepinguliste uurimistööde keskmine maksumus oli 45,7 tuhat rubla. Ühe täitmisele oleva lepingu keskmine aastamaksumus oli 16,2 tuhat rubla. Aruandeaastal sõlmiti uurimisasutuste ja tööstusettevõtete 16 uut koostöölepingut, kokku oli aasta jooksul käigus 37 koostöölepingut.

Rahvamajandusse juurutati 37 uurimistöö tulemaised. Juurutavate ettevõtete poolt kinnitatud majanduslik efekt oli 8. 639,0 tuhat rubla. Instituudi kulutused teaduslikule uurimistööle moodustasid 2.979,9 tuhat rubla. Seega ületasid uurimistöö tulemuste juurutamisel saadud tulud 2,9-kordselt uurimistööle tehtud kulutused. (1976. aastal 2,2 korda).

Instituudi teaduslaborite tööse tulemuste juurutamine andis 4.051,0 tuhat rubla majanduslikku efekti (46,8% instituudi üldisest efektist). Suurimat efekti andis insenerensimoloogia uurimisgrupp — 1618,7 tuhat rubla ja tööstusliku soojusenergeetika probleemilabor — 1137,8 tuhat rubla.

Doktoriväitekirju kaitsti 3. — H. Tiismus, V. Koslov, A. Gorjatšova. Kaitsti 20 kandidaativäitekirja ja kaitsmiseks esitati 3 dissertatsiooni. Teaduslik kraad või kutse on 66,1% instituudi õppejõududest. Aspirante oli aasta lõpuks 97, neist statuataarseid 34, mittestatuataar-

seid 63. Aspirantuuri lõpetas 1977. aastal 24 aspiranti.

Instituudi õppejõudude ja teadurite publikatsioonide arv 1977. aastal 994. Esirinnas olid majandusteaduskond ja ühiskonnateaduste teaduskond. Monograafiaid anti välja 9, mis vastab viimaste aastate keskmisele. Opikuid ja õppevahendeid ilmus kokku 74, neist 69 trükiti TPI rotaprintil. Teadusartikleid oli kokku 756. Kesk- ja väliskirjastustes avaldati 222 artiklit, s. o. 29,6% meie teadusartiklite aastaproduktioonist.

Vabariigis ilmunud artiklitest on 45% ilmunud «TPI Toimetistes». Toimetiste plaan täideti 100%.

1977. aastal esines TPI mitmesugustel näitustel kokku 72 eksponeeritud. Võtsime osa NSV Liidu rahvusnäitusest USA-s, Nõukogude teaduse ja tehnika päevadest Prantsusmaal, rahvusvahelisest sügislaadast Türgis ja näitusest «Keemia 77» Moskvast. NSV Liidu Rahvamajanduse Saavutuste Näitusele saime 2 kuld-, 4 hõbe- ja 4 pronksmedalit, instituut tervikuna sai näituse diplomi.

NSVL MN Riiklikule Leiutiste ja Avastuste Komiteele esitati 50 taotlust autoritunnistuse saamiseks. Saadi 28 positiivset otsust, 21 autoritunnistust, 5 patenti ja 2 positiivset otsust patendi väljaandmiseks. Akustati instituudis väljatöötatud algoritmide registreerimist Riiklikus Algoritmide ja Programmi-de Fondis. Juba aastaid on leiundustegevuses esikohal keemiateaduskond.

Üliõpilaste teaduslikust uurimistööst võttis möödunud aastal osa 4765 üliõpilast ehk 93,5% päevase osakonna üliõpilastest. Suurenes tunduvalt üliõpilaste osavõtt lepingulisest uurimistööst (1977 — 871, 1976 — 661). Arvestatud on siinjuures lepinguid, kus üliõpilased moodustasid 20% lepingu täitjate üldarvust.

Üliõpilaste konstrueerimisbüroo tööst võttis osa 294 üliõpilast ehk 1976. aastaga võrreldes 43% võrra rohkem. ÜKB tööse alusel kaitsti 14 diplomit ja 127 kursuseprojekti, arvestati 53 laboritööd ja tootmispraktikat 19-le üliõpilasele. Suurenes tunduvalt lepinguliste uurimistööde baasil teostatud õppe-uurimistööde arv.

Üliõpilaste teaduslikke töid juhendas 459 õppejõudu ehk 75% instituudi õppejõududest.

PARTEI-KOMITEES

TPI parteikomitee arutas oma 7. märtsi istungil, kuidas on kulgenud NSV Liidu uue konstitutsiooni ja Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 60. aastapäevale pühendatud materjalide tundmaõppimine instituudis.

Konstateeriti, et nii õppejõud, teenistujad kui üliõpilased on laialdaselt osa võtnud nende materjalidega tutvumisest. Materjale käsitleti ühiskonnateaduste ainet loengutel ja seminarides. Juba sügissemestril toimusid kõigis õpperühmades spetsiaalsed loengud ja seminarid. Need jätkuvad ka kevadsemestril. Üliõpilased osalevad neis loengutes ja seminarides aktiivselt. Nimetatud materjale on õpitud tundma ka instituudi parteiharidussüsteemis. Selle süsteemi 34 õpperings, Marksismi-Leninismi Ülikooli TPI

filiaalis ja individuaalplaani järgi õppides tutvus nende materjalidega ühtekokku 1064 TPI töötajat. Parteikomitee istungil märgiti ka, et ehkki instituudi õppejõud ja teenistujad osalesid üldiselt aktiivselt nende materjalide omandamises, ei saisiki rahul olla osavõtuga mõningatest poliitringidest. Sellisteks olid näiteks A. Toomsoo poolt juhitud teenistujate poliitring (keskmiselt võttis ühest õp-pusest osa ainult 55% nimekirjas olevatest kuulajatest), E. Lu-hakoodri poolt juhendatav keemiateaduskonna poliitring (osales keskmiselt 64% kuulajatest) ja mehaanikateaduskonna poliitring E. Rannati juhtimisel (osales 67% kuulajatest).

Instituudi õppejõud on teinud tänuväärset tööd konstitutsiooni ja Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni juubelmaterjalide tutvustamisel väljaspool instituuti ühingu «Teadus» liinis. Nii esineti nendel teemadel 233 loenguga 9186 kuulajale.

REIN OTSEPP

teaduskonnas. Teaduskondade büroode esindajatele viiakse läbi nõupidamine ÜPP küsimustes.

* Kuulati ära Tarmo Veeri aruanne sõjalis-patriootilise ja sportlase kohta K- ja L-teaduskondades.

* Pavel Zukovets rääkis lah-tiste uste päevade korraldamisest TPI-s ning teaduskondade komsomolibüroode osast ja nende initsiatiivist TPI teaduskondade tutvustamisel.

KOMSOMOLIKOMITEES

* Kuulati ära teaduskondade komsomolibüroode sekretäride aruanded ÜPP organiseerimise ja üldise olukorra kohta. Selle-alane töö kiideti heaks K-, T- L-teaduskondades, puudulikuks tunnustati ÜPP alane töö E-tea-

Meie sotsialistlikud kohustused

Viles ellu Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXV kongressi otsused, täitsid Tallinna Polütehnilise Instituudi õppejõud, teenistujad ja üliõpilased edukalt 1977. aastaks ja Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 60. aastapäevaks võetud sotsialistlikud kohustused. Õppemetoodikate täiustamise ja õppejõudude pedagoogilise meisterlikkuse ning teadusliku kvalifikatsiooni tõusu tulemusena saavutati eelmisel õppeaastal instituudi päevase osakonnas õppeedukus 91,3%.

Juhindudes NLKP XXV kongressi ja NLKP Keskkomitee detsembripöörandi otsustest ning NSV Liidu uue konstitutsiooni sätetest kohustub Tallinna Polütehniline Instituut 1978. aastal:

- Andma rahvamajandusele vähemalt 1200 kõrgharidusega spetsialisti.
- Teaduslik-tehnilise progressi kiirendamiseks ja tootmise efektiivsuse ning kvaliteedi tõstmiseks täitma ministeeriumide, organisatsioonide ja ettevõtete tellimisel lepingulisi ja eksperimentaal-konstrueerimistööid 2,45 miljoni rubla eest, sellest üliõpilaste jõududega vähemalt 150 000 rubla eest.
- Seoses 1979. aastal toimuva üleilmailise rahvaloendusega koostama ja ette valmistama kirjastamiseks käsiraamatu rahvaloenduse programmi ja organisatsiooni kohta.
- Osutama Kohtla-Järve V. I. Lenini nim. Põlevkivitootmise Kombinaadile teaduslik-tehnilist abi 5-metüülresortsini kontsentraadi tootmise katseseadme evitamisel ja pürolüüsiprotsessi täiustamisel eesmärgiga tõsta benseeni kvaliteeti.
- Juurutama Leningradi energiasüsteemis koormuse operatiivse prognoosimise programmi, milles arvestatakse ilmastikufaktorite mõju.
- Välja töötama digitaalse multimeetri ja kõrgendatud tugevusega korrosioonikindla, termiliselt töödeldava paagutatud kõvasulami terrassidealine ja raskeltsulavate ühendite baasil.
- Abistama Eesti NSV kalakasvatuse hapniku kontrolli ajakohaste süsteemide väljaehitamisel.
- Rahuldama ühiskondlikus korras ettevõtete ja asutuste tellimusi ühekordsete ekspertise ja konsultatsioonide korraldamiseks TPI spetsialistide poolt.

(Edasi 2. lül.)

NOUKOGUDE ESTI FILMİKUNST

oli tulipunkts filmiklubi teispäeva-õhtuse programmi. Vaadati Peeter Toominga filmi «Aastad» ja Kalje Klisa uut mängufilmi «Surma hind» ktsl surnutele». Järgnes filmi arutelu. Öhtu teises osas oli kavas filmiklassikat.

PARIMAD TAIÐLEJAJD,

äsjalõppenud teaduskonkursi laureate austati Taidlejate Majas pildilikul õhtul kolmapäeval, 16. märtsil.

KUJUTAVA KUNSTI RAEVAULIKOOLIS

esines neljapäeval loenguga Eesti kunstist XX sajandi 20.-30.aastatel kunstiteadlane Ene Lamp.

KOLMAPÄEVASEL DISKOÕHTUL

«Evas» oli diskor Toivo Niin. Tähtsiti ja veedeti meeleolukalt aega.

INTERKLUBIS

kuulati neljapäeval reisimuljeid Kreekast ja Jugoslaaviast.

TEATRIKLUBI TEISIPÄEVAOHTU

kutsus kuulama ja vaatama, kuidas ennemuiste teatrit tehti.

ATEISMIKLUBIS «ATHEOS»

oli neljapäeval küllaliseks filosoofiadoktor N. Gordenko Leningradist. Kuulutus kutsus õhtule, kus vastati küsimusele: «Kust tulevad papid?» Tavakohane viktoriin oli ristluse teemadel.

TÄNA

Meil kuus õhtul on võimalik aulal vaadata naljafilme ja joonisfilme lastele (režissöörid Chaplin, Keaton jt.). Pileteid saab tuud aega enne algust aulal ees. Organiseerija on A/Ü laste- ja naistööde komisjon.

NELJAPÄEVAL, 30 MÄRTSIL KELL 16 TOIMUB AULAS

autojuhtide seminar. ENSV SM Autoinspektsiooni ülem asetäitja K. Vainola räägib liikluse päeva-probleemidest. Dets. U. Soodia jagab tähelepanekuid liikluse korraldamisest Euroopa kaheksa riigi teedel. Ürituse korraldab TPI liikluskomisjon.

VÄITENURJA KAITSIB

neljapäeval, 29. märtsil auditooriumis 7-329 (Kalinini 116) tööstusliku soojusenergeetika erialanõukogu istungil teemal «Välvi jaotumine põlevkivi termilisel töötlemisel keevkihis» EVI KALLASTE.

KÕRGHKOOLIPEDAGOOGIKA-KURSUSTEL

22. märtsil kell 17 on lektor dots. A. Lõhmus, kes räägib pedagoogilistest uuringutest, nende korraldamisest, ning pedagoogilise eksperimendi tulemuste töötusest.

KIEK IN DE KÜKIS

on võimalik veel kuni 18. märtsini tutvuda Kalju Suure fotomeesaliga (iga päev 10.30-17.30).

KIRJANDUSLIK-MUUSIKALINE ÖHTU

teemal «Johannes Semper ja muusika» on kavas esmaspäeval, 20. märtsil kell 18 Taidlejate Majas. Esinevad Aurora ja Lillian Semper, Eskar Kuningas, Helju Tsuk, Ivi Lepik, Heino Mandri, Vardo Ruusonen. Korraldab Raamatupõranda Klubi.

Õnnitleme

HARRY KROON

20. märtsil on põhjust viiekümneenda sünnipäeva puhul õnne soovida poliitökonoomia kateedri dotsendile Harry Kroonile.

Valdava osa oma elust on dots. H. Kroon olnud seotud TPI-ga. Siin omandas ta kõrghariduse, siin on ta töötanud alates 1953. aastast, algul assistendina, seejärel õpetaja ja vanemõpetajana ning 1963. aastast dotsendina.

Pärast viibimist aastases aspirantuuris Moskva Riiklikus Ülikoolis kaitses H. Kroon 1962. a. edukalt oma kandidaadiväitekirja.

Juubilar on hinnatud pedagoog, kelle loengud paistavad silma mõttetiheduse, täpsuse ja loogilisusega. Pikkade tööastate jooksul on ta juhendanud arvukalt üliõpilaste teadustöid, olnud ÜTÜ poliitökonoomia ringi teaduslik juhendaja.

Viimastel aastatel on H. Kroon süvenenud tööjuu taastootmise probleemide uurimisse. Oma töö tulemusi on ta avaldanud nii TPI kui ka vabariiklikes väljaannetes.

H. Krooni ei kujuta ette kõrvalseisjana, pealtvaatajana. Alati on ta kõigis ühissetevõtmistes aktiivselt kaasa löönud. Tema suurest ühiskondliku töö koormusest annab tunnistust instituudis ja väljaspool seda täidetud ülesannete loetelu. Ta oli TPI parteikomitee sekretäri asetäitja ja palju aastaid EKP Tallinna Linnakomitee Marksismi-Leninismi Ülikooli poliitökonoomia kateedri juhataja.

Praegugi, mil juubilar töötab EKP KK Vabariikliku Poliitoharidusmaja direktori asetäitjana ja kohakaasluse alusel armsaks saanud kateedris, jätkub tal energiat kõigi oma rõhkearvuliste ülesannete kohusetundlikuks ja täpseks täitmiseks.

Soovime, et lugupeetud juubilaril jätkuks energiat, nõudlikust ja rõõmsast meelt ka järgnevaiks aastaiaks.

KOLLEEGID

NIINA TORPAN

24. märtsil jõuab oma esimese juubelini meie instituudi kauaegne õppejõud — poliitökonoomia kateedri assistent Niina Torpan.

Kõrghariduse omandas Niina Torpan A. A. Zdanovi nim. Leningradi Riiklikus Ülikoolis, mille lõpetamisele 1952. a. järgnes osavõtt nimetatud ülikooli juures organiseeritud ühiskonnateaduste õppejõudude kursustest.

1953. a. asus N. Torpan tööle TPI-sse ning töötas siin poliitökonoomia kateedri assistendina 1955. aastani. Uuesti asus ta sama kateedri õppejõuks 1966. aastal ning on sellele töökohale truiks jäänud tänapäevani.

Õppejõuna on juubilar väga nõudlik. Tema seminarideks valmistuvad üliõpilased alati hoolikalt, sest N. Torpan ei jätta silmapaari vahele ühtki pisiasja.

Oma suuri praktilise töö kogemusi rakendab juubilar edukalt meetodikatöös. Tema teadusliku huvi orbiidis on monopolistliku kapitalismi probleemid tsaariveneemaal. Viimastega on seotud ka tema valmimisjärgus olev kandidaadiväitekirja.

Aega ja kaasalöömise tahtmist jätkub juubilaril ka ühiskondlikus töös. Nii on ta rahvakontrolligrupi liige ja EKP Tallinna Linnakomitee Marksismi-Leninismi Ülikooli õppejõud. Aktiivselt osaleb ta alati valimiskampaniates.

Oma siiruse, tähelepanelikkuse ja printsiipiaalsusega on N. Torpan pälvinud kolleegide austuse ja üliõpilaste armastuse.

Soovime juubilarile edu ja õnne.

KOLLEEGID

HELVE UNGER

21. märtsil on meil võimalus juubeliõnnitusteks kätt suruda kehalise kasvatus kateedri dotsendil Helve Ungeril.

Juubilar lõpetas TRÜ kehalikultuuriteaduskonna 1951. aastal, seejärel töötas TRÜ kergejõustikukateedris vanemõpetajana, andes tulevastele spordipedagoogidele edasi oma võistlusportlasena ja noore teadlasena koostatud rikkalikke teadmisi.

Võistlusportlasena saavutas Helve Unger Eesti meistritiitleid juba noorteklassis 1946. a. Edasi järgnesid meistritiitel 1949. a. 100 m jooksus ning siis ridamisi üleüldisi üliõpilaste meistritiitleid 1948. a. kuni 1951. aastani. Vabariigi spordiau on kaitsnud Helve Karilaid-Unger 22 korral.

TRÜ-s töötamise ajal (ühtekokku 25 aastat) on Helve Unger avaldanud üle 30 teadusliku artikli. 1966. a. kaitses juubilar kandidaadiväitekirja. Tema sulest on ilmunud kehalikultuuriteooria meetodilisi materjale, valminud õppefilm. Helve Unger on võtnud osa komsomolija ametiühingutööst, 1961. a. töötas ta TRÜ a/j komitee esimehena. Ta on olnud kehalikultuuriteaduskonna komsomolibüroo sekretär ning ülikooli komsomolikomitee liige.

TPI kehalise kasvatus kateedri dotsendina töötab Helve Unger 1. septembrist 1976. juhatades kateedri teaduslikku uurimistööd ja õppemetoodilist tööd.

Oma pikaajalise praktilise õppetöö ja teadusliku töö põhjal kogunenud mõtteid on ta avaldanud TRÜ toimetistes ja teaduslikel konverentsidel.

Helve Unger on inimene, kes on oma südameasjaks võtnud kateedri nooremate kolleegide abistamise teadustöös.

Hobisid on meie juubilaril mitu. Millised neist tähtsamad, ei oskagi öelda. Kõik me oleme aga imetlenud tema vaibakudumiskunsti. Peres on kaks tütar, mõlemad TRÜ tudengid.

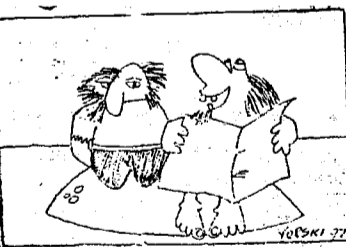
Ära märkides Helve Ungerit viljakat teaduslikku ja ühiskondlikku tööd aitasustas ENSV Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeerium Helve Ungerit oma aukirjaga.

Kolleegid kehalise kasvatus kateedrist soovivad Helve Ungerile edaspidiseks jätkuvat energiat ja jõudu. Ole ikka sama elurõõmus ja hea!

NALI ON LÄBI!

HE KAHTORAT

NALJANATUKE

Järgnevad naljalood on pärit raamatust «A Laugh Day Keeps the Doctor away», mille autoriks-koostajaks on Irvin S. Cobbs. Ilmus see 1923. aastal USA-s.

Raamatu lugejal tekkis kartus, kas enam kui 300 naljast tehtud valik on parim, kuid eks seda otsustab lugeja. Nalju on tõlkimisel «modifitseeritud», et nad eesti lugejale suupärasemad oleksid.

Vahendanud TOOMAS MİRING (LI-41)

Loodame, et siiski ei ole ja et nalja saab ning tehakse ka pärast TP toimetuse korraldatud veebruarikõnet, mis juuresoleval pildil näha. Tegelikult lõpetasime ju ainult TP naljavõistluse, nali ilma võistlusest aga on ikka olemas, ja nagu õnneks ka näha, tulemas.

TP naljavõistluse otsad said kokku nii: parimaks tunnistasime Üliõpilaste Konstrueerimisbüroo inseneri REIN MAGI proosalood, eriti «Täna» ja «Teaduseuudised», Yorski (aspirant PEETER PUNGAR) karikatuurid, eriti «He karro-

bar» ja «Kuula, siin räägitakse mandrite triivimisest» (vt. all vasakul).

Märkisime ära osalenud üliõpilased: LEONID DOLENKO, HEINO NUDEL, RENE WALTENBERG.

Zürisse kuulus peale TP toimetuse esindajate ka asjatundjate inimene «Pikrist» ja «Käärkrist» — Vladislav Koržets, kes oli ka meie nalja lõpuõhtu külaline.

Samal õhtul andsime lubatud meelespidamiseks üle mõeldud semestri parimate kaastööde autoreile.

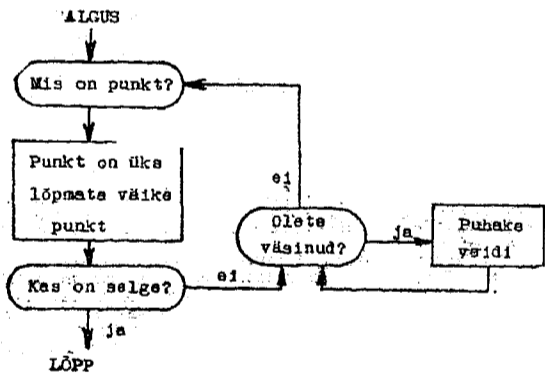
TEADUSEUUDISED

PUNKTITEORIA

Kaasaegse matemaatika aluseks on teatavasti hulga mõiste ja sellel põhinev hulgateooria. On aga päris selge, et igasugune hulk (või tema element) võib koosneda... punktidest.

Järelikult oleksid punkti mõiste ja selle rajanev punktiteooria veegli fundamentaalsamad. Punktiteooria loomise ületamatuks raskuseks silmaani on olnud aga punkti mõiste rahuldava definitsiooni puudumine.

Alles viimasel ajal, tänu küberneetika edusammudele, on suudetud see raskus ületada. Siin ta on — punkti küberneetiline definitsioon:

VÄIKESTE GRUPPIDE TEORIA

Poolas ilmus hiljuti tuntud sotsioloogiprofessori Zygzmond Zygzdzky raamat «Väikeste gruppide teooria». Kuna ajalehe ruuminaappus ei luba seda mahukat teost (3025 lk.) täies ulatuses lugujatele tutvustada, siis avaldame seekord «Väikeste gruppide teooria» vaid lühendatult:

Mida väiksem grupp, seda parem.

«Uus päev oli alanud alles mõni tund tagasi. Tegevuspaik — hotelli vestibüül. Peategelane — purjus härrasmees, kes just mõni minut tagasi oli võtnud numbril, tuli pooleldi lahtiriitunud alla ja läks administraatori laua juurde:

«Härra, ma paluksin teilt teist ruumi.»

«Hästi, ütles ametnik, «ma püüan midagi teha, kuid meil on praegu palju rahvast ja ka aeg on hiline.»

«Härra,» nõudis purjus mees, «te peate kohe mulle uue ruumi andma!»

«Kas see ruum ei meeldi teile?»

«Paistab jah nii.»

«Kuid mis sellel ruumil siis viga on?» küsis imestunud ametnik.

Võõras kummarus üle barjääri ametniku poole ja teatas sosinal:

«Seal on tulekahju.»

Kui I maailmasõja kangelane kindral Neville (paistis silma Verduni all) oli Ühendriikides turneel, siis külastasid teda Los Angelesis ka Hollywoodi tähed. Viimaste hulgas olid ka Will Rogers ja Charlie Chaplin, kes eraelus oli täpshoidlik inimene, oli ilmselt kimbatuses:

«Arvan, et me peame kindraliga vestlema. Kuid ma ei tea, millest, ütles ta Rogersile. See mõttes hetke tõsiselt ja soovitas siis nii:

«Sa võid küsida, kas ta võttis sõjast osa ja kelle poolt ta sõdis.»

Advokaadikontoris tuli uskumatult paks mees. Kui ta istus toolile, tundus advokaadile,

et see puruneb pilbasteks. Mehe soov oli, et tõstetaks üles kohutasi tema sõimamise üle naabri poolt. Kahjutasuks arvas ta 10 000 dollarit.

«Kuidas teid siis sõimati?» päris advokaat.

«Jõehobuks, härra advokaat.»

«Ja millal seda tehti?»

«Esimest korda juba kaks aastat tagasi.»

«Miks te siis seda s kannatasite?»

«Sir, eile käisin ma tsirkuses ja nägin, kuidas jõehobu väljandeb!»

Sotlane sõitis esmakordselt Londonisse. Minnes hotelli poole, juhtus hirmus õnnetus — kukkus maha kuuepennine ja kadus silmist. Ahastuses jättis mehike oma asjad sinnapaika mehike ja hakkas kõhe münti otsima. Seda sündmust näinud politseinik tuli appi ja aitas ka

otsida. Tulemusteta. Et mehike kurvastus oli suur, ütles politseinik:

«Te minge hotelli, mina aga otsin edasi. Tulge siis kohta õhtul tagasi ja ma lootan, et saan teile siis raha tagastada.»

Kogu päeva kannatas mehike kaotuse üle ja läks õhtul tagasi. Vahepeal oli aga tänav seal üles kaevatud, kuna pidi hakatama torustikku panema. Sotlane vaatas ja sõnas omaette:

«Ühte asja peab küll märkima — nad on siin väga põhjalikud.»

Ameerika teatriarvustusest: «Õpetlased vaidlevad, kas Shakespeare'i tööd on temal või Hamletil kirjutatud. Peale eilset etendust on seda lihtne otsustada: tuleb ainult nendele kaudselt nähti kaevata. Kumb pöördus peale eilset etendust hauas ringi, on Hamletit autor!»

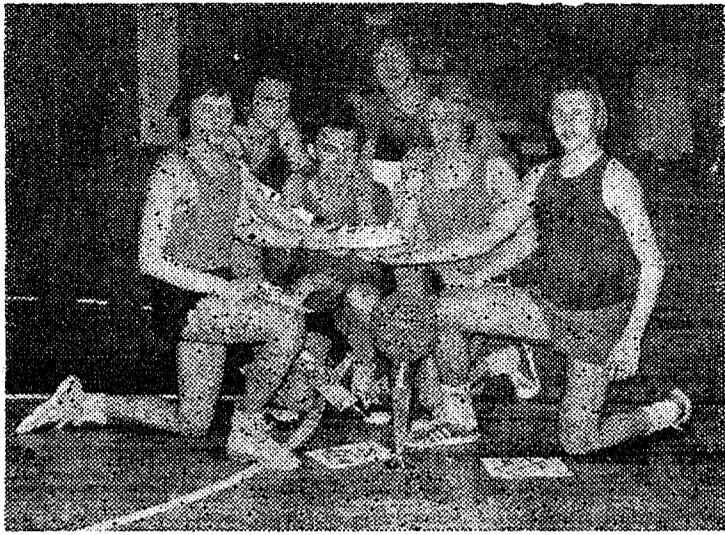
E-teaduskonnas

Sportitöö eest vastutab meil kehakultuurinõukogu esimees Rein Kalaga (EE-81), kes juhib teaduskonna spordielu juba kolmandat aastat. Tänu tema energiale ja teotaatele on läbi viidud palju huvitavaid üritusi. Peale töö kehakultuurinõukogus on tal veel mitu ühiskondlikku kohustust, ometi oskab ta oma aega nii jaotada, et saab ise kohal olla kõigil teaduskonna spordielu tähtsamatel sündmustel.

Kehalise kasvatuse kateedri poolt on ehitusteaduskonna kehakultuurinõukogu juhendavateks õppejõududeks Tiit Ojasaar ja Valdur Topaasia. Kui nõukogu liikmetel teadmistest või oskustest puudus tuleb, ei keela nemad oma abi.

Kehakultuurinõukogu kõige tähtsamaks ülesandeks on sisespartakiaadi läbiviimine. Kõige arvukam on olnud osavõtt korvpalli- ja jalgpallivõistlustest, tänavu vastavalt 32 ja 26 õppeühik. Sel õppeaastal on läbi viidud sisespartakiaadi 12 alast 7. Võrkpalliturniir on praegu täies hoos. Õppegruppidevahelises arvestuses on paremad EE-41 (spordijuht Toivo Kivimägi) ja EE-61 (spordijuht Lembit Tammaru). Need kaks rühma ongi end teistest üsna pika sammu võrra ette rebinud. Pea-aegu poolde sisespartakiaadi aladest on aga veel ees ja võimalusi paremate hulka tulemiseks jätkub kõigile.

Üheks huvitavamaks ürituseks on ka ehitus- ja keemiateaduskondade suusalaager, mille ees-

● EE-41 võistkond — korvpallivõistluste võitja. ILMAR LOITE foto

märgiks on sportitöö alaste kogemuste vahetamine. Selle laagri korraldamine on saanud traditsiooniks. Tänavu toimus ta kolmandat korda, Otepääl.

Üheks olulisemaks probleemiks on saal. Igale teaduskonnale on antud treeninguteks ja võistluste läbiviimiseks saali ajad uues spordikompleksis, kuid need kõik on hilisõhtul, tihti nendest aegadest ei piisa. Nii venib võistluste läbiviimine kuude pikkuseks. Spordimängudeks on sageli raske palli hankida. Üheks valusaks probleemiks on punktide arvestamine ja õppegruppide vahelise pare-

musjärjestuse määramine. Seda küsimust on arutatud üsna mitmel nõukogu koosolekul, kuid tänaseni ei ole suudetud sellist otsust vastu võtta, mis kõiki rahuldaks.

Igal asjal on kaks külge. Kehakultuurinõukogu selleks ju loodud ongi, et teaduskonna spordielu probleeme ja sõlmküsimusi lahendada. Ilma probleemideta oleks nõukogule endale töö ilmselt ebahuvitav.

Ehitusteaduskonna kk/nõukogu liige
TIIT VALLIK
EE-62

AKTIIVILAAGER

5.-8. märtsil leidis Elvas aset TPI komsomoliaktiivi suusalaager. Kuna lumeolud ei olnud just kiita, siis tuli suusad asendada keikude ja jalgsimataga, nimelt asus sõõkla 3,5 km kaugusel spordibaasist. See aga tähendas, et režiimi järgides moodustas see 21 km päevas + muud lumeõõbud. Naistepäeva oskas meespere muuta meeldivamaks päevaks aastas. Puhkelaagris toimusid turniirid piljardis ja lauatenнисes. Heitlused olid pingelised ja tõi kaasa suure elevuse. Kuna TPI komsomoliaktiiv on elurõõmus, siis mõõduisid päevad sädelevat ja märkamatu sai laagrisoleku aeg ümber. Laager andis püramatut võimalusi aktiivse omavaheliste kontaktide süvendamiseks.

Õppejõud-teenistujad suusaradadel

Märtsimäel 21. veebruaril toimunud meistrivõistlustel saavutati järgmisi tulemusi:

Juuniorid. Naised, 3 km: 1. Viive Armei 13.27; 2. Ebe Agan 14.96; 3. Urve Loigom 14.49.

Seeniidrid: 1. Aino Nurme 14.66; 2. Raaja Aluvee 14.20; 3. Kristi Mägi 14.32.

Veteranid: 1. Aime Mahlapuu 16.57. Mehed, 5 km: Juuniorid: 1. Pärtel Tõnsberg 18.18; 2. Leo Põit 19.59; 3. Andres Üplik 20.46.

Seeniidrid: 1. Ivar Tammerald 18.37; 2. Orvo Käspär 20.12; 3. Ahti Olli 21.22.

Veteranid: 1. Rein Nõu 18.20; 2. Üle Rooma 21.16; 3. Helno Kõpvel 21.26.

Parimad kateedrid: 1. elektrisüsteemid, 2. füüsikaline keemia, 3. matemaatika.

Kateedritevahelistel teatesuusatamise võistlustel võitsid vanusegruppide järgi esikohad järgmised kateedrid:

Mehed — füüsikaline keemia (Andres Üplik, Ants Erm, Pärtel Tõnsberg ja Heiti Aarna); matemaatika (Ahto Lõhmus, Jaak Heame, Ivar Tammerald) ja elektrisüsteemid (Helno Lelumees, Aleksander Annus, Olev Tapupere).

Naised — teaduste tehnoloogia (Kristi Mägi, Urve Loigom, Ebe Agan ja Erge Ikart).

ENSV kõrgkoolide töötajate talisparkiaadi läbiviimine Aegviidus 4.-5. märtsil lasus seekord meie õlgadel. Kuna võistluste aegu oli suur külm, siis tuli vaeva näha võistluste eeskujuliku korraldajaga. Sellega tuli aga väga hästi toime rajameister Rein Nõu. Suur tänu viimasele hetkel loobusid EPA ja

TPedi. Niisiis käis jõuproov paljudel võitja TRU ja meie võistkondade vahel. Võistlus ise oli väga tasavägine ja pingeline. Ühtlasi ja kollektiivsem esinemine tagaski hinnatava üldvõidu meile.

Tulemused. Mehed 10 km: Noorem vanuseklass: 1. Peeter Paris (TRU) 39.42; 2. Kaarel Zilmer (TRU) 41.24; 3. Ivar Tammerald (TPI) 41.56.

Vanem vanuseklass: Rein Nõu (TPI) 40.36; 2. Ean Tuilik (TPI) 40.47; 3. Karl Muru (TRU) 46.40. Naised 5 km:

Noorem vanuseklass: 1. Marju Pedaste (TRU) 24.20; 2. Viive Armei (TPI) 25.02; 3. Ebe Agan (TPI) 25.05.

Vanem vanuseklass: 1. Raaja Aluvee (TPI) 27.16; 2. Valve Krooming (TPI) 29.20; 3. Malle Taba (TRU) 29.21.

Teatesuusatamine: Mehed 4x5 km: 1. TRU 81.35; 2. TPI 81.55. Naised 3x3 km: 1. TPI 49.52; 2. TRU 58.20.

Veteranid 3-2-3 km: 1. TPI 41.07; 2. TRU 47.00. Võistkondlik paremus: 1. TPI 40 mp. 2. TRU 53 mp.

Edukalt esinesid meie õppejõud-teenistujad ka Tallinn-Kella-Tallinn suusamaratonil, kus veteraniidide meeskond (Olev Tapupere, Eeli Tiigimägi, Ülo Rooma) saavutas hinnatava III koha ja naiskond (Viive Armei, Raaja Aluvee ja Kristi Mägi) 8. koha. Teine naiskond saavutas 13. koha ja meeskond 26. koha.

Meie suusatajate esinemist-mõõduud hoosjal võib pidada igati edukaks.

UNO PURRE

HUVITAVAT FUSIOLOGIAST

Südame veresoonekonna pealesanne on kõige vajaliku transportimine organismi igasse soppi. Ühed ained ujuvad organismis iseenesest, teised, peamiselt gaasid, rändavad erütrotsüütide kukil. Igas mm³-s veres on 4,5-5 miljonit koormakandjat. Kokku on neid 35 000 000 000 000 — pikim karavan maailmas. Erütrotsüüdid on kõige väiksemad, aga kui nad nii ritta seada nagu karavanid kõrbes, saaksime lindi, mis ulatuks seitse korda ümber Maa ekvaatori.

Külmumisest hoidumiseks on päässoojatel loomadil palju vahendeid. Temperatuuri alanedes hakkavad tegutsema mehhanismid, mis suurendavad organismi soojusisolekkooni. Esmajoones tõmbuvad kokku keha veresooneid, nahk muutub külmaks ja annab vähem soojust ära. Karvad ja suled tõusevad kohevile, nende vahele jääb rohkest õhku. Ohk aga, kui ta on liikumatu, on vaakumi järel parim soojusisolektor. Muide, see hea harjumus sulgi kohevile ajada on säilinud ka inimesel. Kui meil on külm, tekib kannanahk, kusjuures karvkatte jäänuvad, mis meie kehal veel on säilinud, tõusevad püsti. Kahjuks ei hakka meil sellest soojem.

Kui jahtumine ei lõpe, hakkame värisema. See pole hoopiski kasutu, nagu võiks arvata. Lihaskontraktsiooni saadab suure soojushulga eraldamine.

Konnade kopsud pole kaugelki eemaklassilised, mistõttu konnad on mõnikord sunnitud emapärastelt ed-

NIKOLAI LUMP

TPI füüsika kateedrit ja kogu instituuti on tabanud ränk kaotus. 3. märtsil lahkus jäädavalt meie hulgast füüsika kateedri dotsent füüsika-matemaatika kandidaat Nikolai Lump.

Nikolai Lump sündis 9. detsembril 1924. a. tolaeagsele Petserimaal põllumehe paljulapselises perekonnas. Pärast algkooli lõpetamist jätkas ta 1940. a. haridusteed Petseri gümnaasiumis ja hiljem Võru keskkoolis, mille lõpetas 1946. a. Seejärel asus Nikolai Lump kaugõppe teel õppima Tartu Õpetajate Instituuti, mille lõpetas 1951. a. Aastatel 1952-1955 õppis ta kaugõppe teel Leningradi Herzeni-nimelise Riikliku Pedagoogilise Instituudi füüsika-matemaatikateaduskonnas, mille lõpetamisel talle omistati füüsika ja matemaatika õpetaja kutse. Kärvtuti õppimisega töötas ta õpetajana Vastseliina keskkoolis. Pärast instituudi lõpetamist töötas Nikolai Lump füüsika- ja matemaatikaõpetajana Rāpinas, Petseri ja Jõgeva keskkoolis, täites viimatinimetatud koolis ühtlasi õppealajuhataja kohustusi.

1962. a. asus Nikolai Lump elama Tallinnasse. Kaks aastat töötas ta füüsikaõpetajana ja õppealajuhatajana Tallinna 10. Keskkoolis, ühtlasi ehitas ta välja kooli füüsika kabineti ja raadiosõlme.

TPI-ga sidus Nikolai Lump end 1964. aastal, töötades kevadsemestril tunnitavalise õppejõuna teoreetilise mehaanika kateedris. Sügissemestril valiti ta füüsika kateedri assistendi ametikohale. Alates 1966. aastast töötas Nikolai Lump samas kateedris vanemõpetajana. Rikkalikke pedagoogikogemusi kasutas ta edukalt ka kõrgkoolis.

Paralleelselt õppetööga hakkas Nikolai Lump innukalt

uurima gravitatsiooniprobleeme, ilmutades selles töös temale omast visadust ja leidlikkust. Sellele töö tulemusena kaitses ta 1970. a. kandidaadiväitekirja 1972. a. omistas Kõrgem Atestatsioonikomisjon Nikolai Lumpile füüsika-matemaatikakandidaadi teadusliku kraadi. Tööd gravitatsiooni alal jätkas ta elu lõpuni; töötades viimastel aastatel TPI juures asuvas rahvusvahelises gravimeetria jaamas.

1974. a. valiti Nikolai Lump dotsendi ametikohale, 1976. a. omistati talle dotsendi kutse.

Pingelise õppe- ja teadusliku tegevuse kõrval on Nikolai Lump täitnud tõsiselt ühiskondlikke ülesandeid, olnud sealhulgas vastuvõtuüksamite füüsika ainekomisjoni esimees ja metoodikanõukogu poolt väljaantavate õppetöö programmide koostaja.

Nikolai Lump oli hea seltsimees. Tema omapärane huumorakuulus lahutamatu koostisosana kateedri töömiljöösse. Tal oli tavaliselt kõigis küsimustes oma kindel seisukoht ja ta oskas seda kaitsta. Tema tööviime ja viisadus olid kadestamisväärsed.

Kirgliku ja kalamehena ning loodusesõbrana veetis Nikolai Lump vaba aega sageli looduses. Hoolitseva isana oskas ta töö- ja loodusesõbrast kasvatada ka oma poegades.

Mälestus Nikolai Lumpist jääb püsima.

FÜÜSIKA KATEEDRI KOLLEKTIIV

MURDMAASUUSATAMISES

1. ja 2. märtsil toimusid TPI meistrivõistlused murdmaasuusatamises. Tähtsaimad hoolimata võitjate võistlustest osa 57 mees- ja 34 naisvõistlejat.

Võistlusjuhendi järgi läks igast teaduskonnast arvesse 8 mees- ja 5 naisvõistlejat. Ilmselt on see ka sobiv arv. On ju võistlused mõeldud meie instituudi parimatele suusatajatele. Näiteks oleks keemia-teaduskond suuteline võistlemas mitme naiskonnaga. Sama kehtib ka mõne teise teaduskonna puhul meeste osas, kuid tuleb arvestada instituudi üldtasemet.

Esmakordselt kasutati uut süsteemi loomisises. Iga teaduskond sai vastavalt võistlejate arvule stardi- ja järekorra numbrid ja karateerid pidid ise otsustama, kuidas võistlejad jagada. Praktika on näidanud, et teada antakse palju osavõtjaid, aga võistlejad jäävad tulemata. Nüüd oli võistleja stardis kaardiga, tuli vaid märkida stardiaeg ja sõit võis alata. Süsteem õigustas

end. Võistluste organiseerimine oli hea. Parimad tulemused:

Naised 3 km: 1. Tiina Meres (KU-41, 10.55); 2. Põla Teder (KO-21, 11.25); 3. Mare Pärt (TR-21, 11.37).

Meheed 10 km: 1. Jüri Iljin (ED-41, 39.40); 2. Rein Iirik (LE-22, 40.10); 3. Peeter Vahi (EE-41, 41.04).

Teatevõistlus 3x3 naised:

I Keemia I (E. Lisman, T. Meres, P. Teder), II Õppejõud-teenistujad, III Majandusteaduskond.

4x5 mehed: I Ehitusteaduskond (I. Jakobson, P. Vahi, T. Mürk, J. Iljin), II Õppejõud-teenistujad, III Elektroautomaatika.

Üldparemusjärjestus: I Ehitus, II Keemia, III Majandus, IV Mehaanika, V Elektroautomaatika, VI Elektroenergeetika. Ettepanek Spordiklubi juhatajale: anda meistrivõistlusele ka teatevõistluse võitjale.

Kehalise kasvatuse kateedri assistent
AINO NURME

Avaldame südamlikku kaastunnet rühmavanemale
VÄINO KALDOJA isa
EVALD KALDOJA surma puhul.
Õpperühm MA-82 ja autotranspordi kateeder

TP Järgmised numbrid (24. märtsil eesti keeles, 31. märtsil vene keeles) on mõeldud abiturientidele.

Vastutav toimetaja
G. HAZAK

«Таллинский политехник», орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института.

Trükkkoda «Ühiselu», Tallinn, Põhik. t. 40/42. Hind 2 kop.

MB-63036
Tel. nr. 638

Killud kogunud
VIRVE PEEGL